

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžo/63/2012
Identifikačné číslo spisu:	2010200662
Dátum vydania rozhodnutia:	21.11.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:2010200662.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci žalobcu: COMAX - TT, a.s., so sídlom Coburgova 84, Trnava, IČO: 36 238 147, zastúpeného JUDr. Adrienou Vysudilovou, advokátkou, so sídlom Paulínska 15/A, Trnava, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2010/01871-2.1,O-142/2010 zo dňa 20. októbra 2010, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/134/2010-33 zo dňa 11. októbra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/134/2010-33 zo dňa 11. októbra 2012, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom č. k. 14S/134/2010-33 zo dňa 11. októbra 2012 Krajský súd v Trnave zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. S/2010/01871-2.1,O-142/2010 zo dňa 20. októbra 2010, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie a potvrdené rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava vydané pod č. R 104/2010/SE zo dňa 23. augusta 2010, ktorým žalobcovi uložil pokutu vo výške 2500 € za porušenie povinností vyplývajúcich z predpisov podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 3 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“) tým, že porušil ustanovenia § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z. z.“) nedodržaním bezpečnostnej úrovne upravenej v článku č. 61 STN 34 3108.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynul záver, že námietky žalobcu spočívajúce v zbavení sa zodpovednosti za vznik pracovného úrazu jeho zamestnanca boli dostatočne zohľadnené v napadnutom rozhodnutí a najmä v Správe Inšpektorátu práce - v Protokole č. ITA-30-36-2.2/PJ2-09 zo dňa 23. novembra 2009 a Dodatku zo dňa 16. decembra 2009, v ktorom sú v závere konštatované zistené

nedostatky v príčinnej súvislosti s udalosťou, a to zo strany postihnutého, ako aj zo strany žalobcu. Ďalej uviedol, že v tejto správe Inšpektorát práce poukazuje na skutočnosť, že postihnutý nerešpektoval nápisy na výstražných tabuľkách umiestnených na stožiaroch trakčného vedenia, upozorňujúce na nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom, pričom s konárom vykonával takú činnosť, ktorou si spôsobil úraz elektrickým prúdom. Súčasne poukázal na nedostatky na strane žalobcu, ktorý ako zamestnávateľ postihnutého pred nariadením výrezu porastu nezistoval dôsledne nebezpečenstvá a ohrozenia pri tejto pracovnej činnosti, neposúdil možné riziko vyplývajúce z prepadnutia konárov cez medzery v plechovej výplni plotu do areálu ŽSR, kde sa nachádzali koľaje a trakčné vedenie a neurčil zamestnancom vykonávajúcim výrez porastu postup, ktorým sa majú riadiť v prípade spadnutia konárov do areálu ŽSR, čím porušil povinnosti zamestnávateľa uvedené v § 6 ods. 1 písm. c/, i/ zákona č. 124/2006 Z. z. Doplnil, že žalobca sa vopred nedohodol s prevádzkovateľom trakčného vedenia, ktorým sú ŽSR o podmienkach vykonávania výrezu porastov stromov popri oplotení, čo je porušením povinností zamestnávateľa v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z. z. nedodržaním bezpečnostnej úrovne upravenej STN 34 3108, článok 61. Ďalej dal do pozornosti, že v citovanom článku sú upravené podmienky vykonávania prác mimo dosah elektrických zariadení vo vzťahu k elektrickým vedeniam v tom zmysle, že pred prácami, kde by mohlo prísť k poškodeniu elektrických zariadení, alebo kde by hrozilo nebezpečenstvo osobám, či veciam, musí sa osoba, ktorá chce dať príkaz k vykonávaniu týchto prác vopred dohodnúť s prevádzkovateľom elektrického zariadenia a pri prácach dbať na jeho pokyny. S ohľadom na uvedené súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca dôsledne neposúdil riziko ohrozenia zdravia a života svojich zamestnancov pri vykonávaní ich pracovnej činnosti v blízkosti trakčného vedenia, ktoré bolo v čase výrezu konárov pod elektrickým napätím. Dospel k záveru, že zo strany žalobcu došlo k povrchnému a nedbanlivému vyhodnoteniu celej situácie. V spojitosti s uvedeným poznamenal, že pred samotným výrezom konárov bol vykonaný zástupcami žalobcu a zástupcami ŽST Trnava prieskum vlečky, o ktorom bola spísaná Zápisnica dňa 17. júna 2009, z ktorej bodu 18 vyplýva, že zo strany vlečkára (žalobcu) je potrebné zabezpečiť výrez porastov pri oplotení koľaje č. 7b a č. 7c v celej dĺžke, keď porasty zasahujú do trakčného vedenia ŽSR. Ďalej uviedol, že štatutárni zástupcovia žalobcu teda vedeli o tom, že konáre stromov nachádzajúce sa v ich objekte zasahujú do trakčného vedenia patriaceho ŽSR, podcenili možné riziká, čím podľa názoru krajského súdu porušili predpisy týkajúce sa ochrany bezpečnosti zdravia a majetku. Mal za to, že žalobca sa choval nedbanlivo, pretože s nedostatočnou starostlivosťou podcenil následky, ktoré by jeho čin mohol mať pre iného a zanedbal povinnosti zamestnávateľa zabezpečiť svojim zamestnancom podmienky na výkon práce v súlade s predpismi na ochranu bezpečnosti zdravia. Dodal, že táto nedbanlivosť zo strany žalobcu hraničí s hrubou nedbanlivosťou, keďže tento vedel z ohliadky objektu, že konáre stromov zasahujú do trakčného vedenia, ktoré bolo pod elektrickým prúdom, a že pracovníci vykonávajúci výrez týchto konárov môžu byť pri tejto práci zasiahnutí elektrickým prúdom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že takýto následok nenastane. Taktiež uviedol, že v rámci prieskumného konania bolo zistené, že v spisovom materiáli sa nenachádzajú dôkazy - pokyny zo strany žalobcu upravujúce postup zamestnancov v prípade prepadnutia konárov do vedľajšieho areálu. Zároveň súd prvého stupňa zdôraznil, že žalobca bol povinný oboznámiť prevádzkovateľa trakčného vedenia, že jeho zamestnanci vykonávajú orezávanie konárov zasahujúcich do tohto vedenia, na čo mohol prevádzkovateľ trakčného vedenia operatívne reagovať vypnutím jeho vetvy, ktorú povinnosť žalobca však zanedbal a zlou organizáciou práce svojich zamestnancov spôsobil závažný následok spočívajúci v ťažkom pracovnom úraze jeho zamestnanca.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu včas odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie, a to vrátane náhrady trov konania. Krajskému súdu vyčítal, že jeho záver, že konáre stromov zasahujú do trakčného vedenia, nevyplýval zo žiadneho dôkazu. Namietal, že z priloženej fotodokumentácie, ktorá je obsahom spisového materiálu, je zrejmé, že konáre sa nachádzajú v areáli žalobcu, i keď pri plote. Zdôraznil, že na dokumentácii je voľným okom viditeľné, že trakčné vedenie a stožiare sú podstatne ďalej, a to približne vo vzdialenosti 3 m. Dodal, že účelom rokovania so ŽSR bol stav preventívny, aby napr. pri vetre neprišlo k ulomeniu konára a následnému poškodeniu zariadenia (ochranné pásmo je 2,5 m). Mal za to, že v nadväznosti na túto vzdialenosť a skutočnosť, že odstraňovanie konárov bolo výhradne zo strany areálu žalobcu, a teda pracovníci sa mali pohybovať výhradne vo svojom pracovisku, nie je možné

hovoríť o podcenení následkov alebo nedbanlivostnom chovaní žalobcu. Doplnil, že bolo absolútne vylúčené, aby pri dodržaní príkazu zamestnávateľa pracovať v areáli, prišlo k zasiahnutiu elektrickým prúdom. Preto nepokladal za potrebné oboznamovať prevádzkovateľa, kedy odstraňovanie konárov bude realizovať, nakoľko kontakt drevín s elektrickým zariadením nebol možný pri práci v areáli. Taktiež mal za to, že z uvedeného je možné vyvodiť, že žalobca postupoval plne v súlade so svojimi povinnosťami, a to vrátane normy STN 34 3108. Ďalej namietal, že zamestnávateľ si riadne plnil všetky povinnosti vo vzťahu k zamestnancom, čo sa týka oboznamovania s bezpečnostnými predpismi, vrátane postupu pri nakladaní s bremenami, pričom aj poškodený zamestnanec bol účastný týchto školení, čo je dokladované podpisom na prezenčných listinách. Poukázal aj na skutočnosť, že dotknutý zamestnanec bol oboznámený s tým, že nie je oprávnený opúšťať pracovisko a rovnako tak s vnútorným predpisom potreby dodržiavať pri jednotlivých činnostiach príkazy nadriadeného, ale najmä s tým, že pokiaľ sa vyskytne nepredpokladaná situácia na pracovisku, je jeho povinnosťou nadriadeného informovať. Za nesprávny pokladal aj záver súdu prvého stupňa, že v spise sa nenachádzajú dôkazy - pokyny žalobcu upravujúce postup pri prepadaní konárov, keďže išlo o nepredpokladanú situáciu, kedy pracovník bol povinný informovať nadriadeného a nie protiprávne opustiť pracovisko, premiestniť sa do rizikového priestoru a manipulovať s bremenom tak, že sa dotkol konárom trakčného vedenia. S ohľadom na vyššie uvedené sa nestotožnil s nesprávnym vecným posúdením, že konáre sa nachádzali v trakčnom vedení, ako ani s tým, že zamestnávateľ mal preventívne predvídať a osobitne upraviť pokyny pre takúto situáciu.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/134/2010-33 zo dňa 11. októbra 2012 sa v plnom rozsahu stotožňuje a považuje ho za vecne správny a zákonný. Uviedol, že žalobca vykonával vyrezávanie porastu stromov a kríkov popri oplotení na základe požiadavky prevádzkovateľa trakčného vedenia ŽSR tak, ako to vyplynulo zo zápisnice z prieskumu stavu vlečky konaného dňa 17. júna 2009. Poukázal na skutočnosť, že podľa bodu č. 18 tejto zápisnice je zo strany vlečkára (žalobcu) potrebné zabezpečiť výrez porastov pri oplotení koľaje č. 7b a č. 7c v celej dĺžke, pretože porasty zasahujú do trakčného vedenia ŽSR a stromy svojou výškou presahovali cez plot do areálu koľajiska ŽSR, pričom na viacerých miestach bola výška oplotenia len 2,2 m. Mal za to, že z uvedeného je zrejmé, že možnosť prepádavania konárov stromov do areálu koľajiska ŽSR bola reálna a táto situácia v konečnom dôsledku aj nastala, pričom žalobca ako zamestnávateľ mal možné riziká a ich prípadné následky predpokladať a na základe toho stanoviť bezpečný pracovný postup a prijať všetky potrebné opatrenia. Poukázal na stanovisko odborných zamestnancov ŽSR Trnava, podľa ktorého mal žalobca pri predpoklade, že konáre by mohli prepadnúť za oplotenie areálu žalobcu, oznámiť začatie vykonávania týchto prác prevádzkovateľovi trakčného vedenia ŽSR a postupovať podľa jeho pokynov, keď v takomto prípade mohlo byť zabezpečené vypnutie a zaistenie trakčného vedenia. Ohľadom poukazu žalobcu na fotodokumentáciu, ktorá je súčasťou predloženého spisu, sa žalovaný vyjadril, že táto bola vyhotovená priamo z miesta, kde sa stal samotný pracovný úraz, avšak povinnosť zabezpečiť výrez porastu sa týkal celej vyznačenej dĺžky oplotenia, nie len časti, ktorá bola zdokumentovaná predloženou fotodokumentáciou. Zdôraznil, že výrez porastu pri oplotení koľají predstavuje preventívne opatrenie, smerujúce k ochrane života a zdravia. Opakovane dal do pozornosti, že účastník konania nesprávne vyhodnotil možné riziká a nezaoberal sa dôsledne všetkými okolnosťami nariadenej práce, čo podľa žalovaného potvrdzujú aj výpovede zamestnancov Q. K. a I. M., spísané v zápisniciach o podaní informácie. Mal za to, že v zmysle uvedeného žalobca s možnosťou prepádavania konárov stromov cez plot vôbec nepočítal. Podotkol, že žalobca nebol prevádzkovateľom elektrického zariadenia - trakčného vedenia nachádzajúceho sa v koľajisku ŽSR, preto nemohol sám rozhodovať o jeho vypnutí alebo nevypnutí pri vykonávaní danej pracovnej činnosti. Trval na tom, že z uvedeného dôvodu mal žalobca splniť povinnosť, oznámiť začiatok vykonávania prác súvisiacich s vyrezávaním a odvetvovaním stromov prevádzkovateľovi trakčného vedenia v zmysle čl. 61 STN 34 3108 a postupovať podľa jeho pokynov. Dospel k záveru, že v odvolacom konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobca konal v rozpore s § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z. z. tak, ako to bolo uvedené v napadnutom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať

úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21. novembra 2013 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

V predmetnej právnej veci bolo úlohou krajského súdu preskúmať zákonnosť správneho rozhodnutia o uložení pokuty žalobcovi podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 3 zákona č. 125/2006 Z. z. za porušenie § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z. z., ktorého sa dopustil nedodržaním bezpečnostnej úrovne upravenej v čl. 61 STN 34 3108.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z. z. zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Podľa § 7 ods. 1 písm. a/ cit. zákona zamestnávateľ je povinný pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť.

Podľa § 9 ods. 1 písm. b/ cit. zákona zamestnávateľ je povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov, najmä kontrolovať či zamestnanec nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a či dodržiava určený zákaz fajčenia v priestoroch zamestnávateľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z relevantných skutkových podkladov zistených v priebehu konania najmä z Protokolu o vyšetrení príčin závažného pracovného úrazu, spísaného Inšpektorátom práce Trnava dňa 23. novembra 2009, z Dodatku č. 1 k protokolu zo dňa 16. decembra 2009, z vyjadrenia žalobcu k obsahu Protokolu o vyšetrení príčin závažného pracovného úrazu zo dňa 25. novembra 2009, zo Zápisnic o podaní informácie, spísaných v dňa 26. augusta 2009 so zamestnancami žalobcu Q. K. a N. N. a dňa 11. novembra 2009 s I. M., U. D. a Z. Y., zo stanoviska k pracovnému úrazu Fakultnej nemocnice Trnava zo dňa 5. augusta 2009 a 23. októbra 2009 a príslušnej fotodokumentácie, na základe ktorých správny orgán dospel k správnym skutkovým zisteniam a správnym záverom, s ktorými sa stotožnil krajský súd, a s ktorými sa stotožňuje aj odvolací súd.

Zároveň pokladá za potrebné poukázať na to, že vo všeobecnosti je účelom zákona č. 124/2006 Z. z. posilniť systémovú komplexnosť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vedie k vylúčeniu alebo zníženiu vzniku pracovných úrazov a chorôb z povolania. Priamo z dikcie citovaného ustanovenia § 6 zákona č. 124/2006 Z. z. vyplýva povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť, aby o.i. pracovné postupy a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov. Žalobca ako zamestnávateľ dostatočne nezabezpečil, aby činnosť - výrez porastu stromov popri oplotení bola vykonávaná v súlade s bezpečnostnou úrovňou upravenou v čl. 61 STN 34 3108. Preto je v tomto prípade bezpredmetná námietka žalobcu, že poškodený zamestnanec neoprávnene opustil pracovisko, čím porušil vnútorný predpis, že pokiaľ sa na pracovisku vyskytne nepredpokladaná situácia, je jeho povinnosťou informovať nadriadeného, nakoľko žalobca ako zamestnávateľ nedodržiaval zákonnú povinnosť pred vykonávaním prác, pri ktorých by mohlo prísť k poškodeniu elektrických zariadení (napr. pri vyrezávaní stromov), alebo kde by hrozilo nebezpečenstvo osobám alebo veciam, dohodnúť sa s prevádzkovateľom elektrického zariadenia a pri výkone prác dbať na jeho pokyny. Postupom žalobcu v súlade s citovanou normou by sa minimalizovalo riziko nebezpečenstva vzniku pracovného úrazu. Žalobca ďalej poukazuje na to, že si riadne plnil všetky povinnosti vo vzťahu k zamestnancom, čo sa týka oboznamovania s

bezpečnostnými predpismi, vrátane postupu pri nakladaní s bremenami, pričom aj poškodený zamestnanec bol účastný týchto školení, čo je dokladované podpisom na prezenčných listinách. Toto tvrdenie možno vyvrátiť tým, že žalobca žiadnym spôsobom túto skutočnosť nepreukázal, avšak opätovne najmä zdôraznením povinnosti žalobcu pred vykonaním prác dohodnúť sa s prevádzkovateľom trakčného vedenia o podmienkach vykonávania výrezu porastu stromov popri oplotení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k totožnému záveru ako krajský súd, že pokuta bola žalobcovi uložená dôvodne, pretože tento nevykonal opatrenie v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Na základe skutkových okolností bolo preukázané, že poškodený zamestnanec utrpel závažný pracovný úraz, ktorým mu bola spôsobená ťažká ujma na zdraví, pri vykonávaní výrezu porastu stromov popri oplotení, keď žalobca nezabezpečil dohodu s prevádzkovateľom trakčného vedenia ohľadom výkonu týchto prác.

Odvolací súd dospel zhodne ako krajský súd k záveru, že správne orgány oboch stupňov postupovali v danej veci v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážili dostatok skutkových podkladov, na základe ktorých náležitým spôsobom zistili skutkový stav a aplikáciou relevantných zákonných ustanovení zo skutkových okolností vyvodili správny právny záver a preto krajský súd nepochybil, keď žalobu žalobcu zamietol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemá Najvyšší súd Slovenskej republiky pochybnosti, že súd prvého stupňa rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom a preto jeho rozsudok podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 a § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP, nakoľko žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z .z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.